

Ackordsuppgörelse efter balansdagen – så påverkas redovisningen av gäldenärens skulder

I samband med en ackordsuppgörelse, som är vanligt förekommande vid företagsrekonstruktion, uppstår ett antal redovisningsfrågor. I denna artikel belyser Pernilla Lundqvist, Claes Janzon och Conny Lysér, ordförande respektive ledamöter i FAR:s operativa grupp Finansiell rapportering – Redovisning, den osäkerhet som ackordsprocessen innebär och hur den påverkar redovisningen av gäldenärens skulder innan rekonstruktionsplanen vunnit laga kraft.

Text: Pernilla Lundqvist, Claes Janzon och Conny Lysér

I efterdyningarna av pandemiåren och rådande konjunkturläge har obeståndssituationerna bland företagen i Sverige ökat. Många företag genomför därför åtgärder för att bland annat hantera likvid-

itets- och finansieringsproblem. Åtgärderna varierar och innefattar till exempel olika typer av överenskommelser med borgenärer. I ett antal fall används institutet företagsrekonstruktion där en företagsrekonstruktör utses för att försöka rekonstruera verksamheten till en livskraftig rörelse som sedan kan drivas vidare av företagets ordinarie ledning. Processen för en företagsrekonstruktion är reglerad i *Lag (2022:964) om företagsrekonstruktion (LFR)*. Bland åtgärderna som vidtas i en företagsrekonstruktion återfinns vanligtvis en ackordsuppgörelse med företagets borgenärer.

Ackordsuppgörelsen i en företagsrekonstruktion ingår i rekonstruktionsplanen och innebär att borgenärerna helt eller delvis efterger sina fordringar på företaget. Eftersom uppgörelsen om ackord ingår i rekonstruktionsplanen vinner ackordet laga kraft när rättens fastställande av rekonstruktionsplanen vinner laga kraft. Framtagandet av rekonstruktionsplan är en del av företagsrekonstruktörens arbete under rekonstruktionen och föregås normalt av diskussioner bland annat med företagets borgenärer. Under tiden från att dessa diskussioner inleds tills att fastställandet av rekonstruktionsplanen vinner laga kraft finns det således en viss osäkerhet beträffande utfallet av ackordsuppgörelsen.

I samband med detta uppstår ett antal redovisningsfrågor. I denna artikel belyser Claes Janzon, Conny Lysér och Pernilla Lundqvist, för FAR:s Operativa grupp finansiell rapportering, denna osäkerhets påverkan på gäldenärens redovisning av sina skulder innan rekonstruk-

tionsplanen vunnit laga kraft vid tillämpning av årsredovisningslagen (1995:1554), ÅRL och *BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3)*. Analysen utgår från situationen när företaget valt *Kapitel 11 - Finansiella instrument värderade utifrån anskaffningsvärdet* för redovisning och värdering av sina finansiella skulder. Kommentarer avseende effekter vid tillämpning av *Kapitel 12 - Finansiella instrument värderade enligt 4 kap 14a-14e §§ årsredovisningslagen* lämnas i slutet av respektive avsnitt i artikeln.

De frågor som uppstår är relaterade till värdering av finansiella skulder och när en finansiell skuld helt eller delvis kan bokas bort från balansräkningen. Detta kan till exempel avse leverantörsskulder och skulder till bank.

Relevant redovisningsreglering

ÅRL har inga specifika regler om värdering av finansiella skulder vid värdering till anskaffningsvärde och inte heller när det gäller när en finansiell skuld inte längre ska redovisas i balansräkningen. Vägledning måste därför sökas i kompletterande normgivning i K3. K3 kapitel 11 innehåller vägledning avseende värdering av finansiella skulder främst i punkterna 11.14-11.24. Beträffande borttagande av skulder från balansräkningen finns vägledning främst i punkterna 11.35-11.37.

K3 kapitel 12 innehåller vägledning avseende värdering av finansiella skulder främst i punkterna 12.19-12.31. Beträffande borttagande av skulder från balansräkningen finns vägledning främst i punkterna 12.44-12.46. ÅRL 2:4 första stycket p.3 samt K3 *Kapitel 32 - Händelser efter balansdagen* ger vägledning avseende hur händelser som inträffar mellan balansdagen och den dag då den finansiella rapporten upprättas påverkar de finansiella rapporterna.

ÅRL 3:9 samt K3 *Kapitel 21 - Avsättningar, eventalförpliktelser och eventualtillgångar* ger vägledning bland annat kring redovisning och värdering av avsättningar. En avsättning är en

skuld som är oviss vad gäller förfallotidpunkt och/eller belopp. I denna artikel förutsätter vi emellertid att det per balansdagen inte finns någon osäkerhet beträffande förfallotidpunkt eller belopp i de avtal som är föremål för ackordsförhandlingarna. Osäkerheten ligger i förhandlingarnas resultat. ÅRL 3:9 samt K3 kapitel 21 är således inte relevanta för bedömningen av de pågående förhandlingarnas påverkan på ett företags finansiella skulder.

Värdering av finansiella skulder

Kortfristiga finansiella skulder som inte är räntebärande, till exempel leverantörsskulder, ska i enlighet med kommentaren före punkt 11.17 i K3 värderas enligt de allmänna principer som framgår av K3 kapitel 2. Det är inte helt klart vad som menas med hänvisningen till K3 kapitel 2 men i K3 punkt 2.4 behandlas försiktighetsprincipen. Försiktighetsprincipen avser bedömningar som görs under osäkerhet och för skulder innebär det att värdet inte får underskattas när den finansiella rapporten upprättas. Avsiktliga överskattningar av skulder när osäkerhet föreligger är emellertid inte tillåtna enligt kommentaren till punkten.

Räntebärande kortfristiga skulder får värderas till upplupet anskaffningsvärde. Väljs denna värderingsgrund vid första redovisningen blir den tvingande även i fortsättningen. Långfristiga skulder ska värderas till upplupet anskaffningsvärde såväl vid första redovisningen som därefter. Upplupet anskaffningsvärde är skuldens förväntade kassaflöden diskonterade med den effektivränta som beräknades vid anskaffningstillfället.

Med "förväntade kassaflöden" avses de kontraktuella kassaflödena. Det framgår inte klart av K3 men definitionen i *IFRS 9 Finansiella instrument Appendix A* och *IFRS for SME Appendix B* är formulerad något annorlunda så att det framgår att kassaflödena för finansiella skulder är de kontraktuella. Begreppet i K3 är hämtat från IFRS for SME och det finns inget som indikerar att upplupet anskaffningsvärde skulle innebära något annat i K3 än i IFRS® Redovisningsstandarder respektive IFRS for SME.

Definitionen av upplupet anskaffningsvärde innebär därför att nedvärderingar av skulder inte är kontraktuella förrän de avtalats och beaktas således inte för värderingsändamål förrän de avtalats. Värdering avseende osäkerhet i fordringar som är omsättningstillgångar eller anläggningstillgångar särregleras i K3 men motsvarande särreglering finns inte för skulder om K3 kapitel 11 tillämpas. I praktiken föreligger det inte någon skillnad på värdering av en finansiell skuld enligt upplupet anskaffningsvärde och värdering enligt de allmänna principerna i K3 kapitel 2.

Slutsatsen blir att det inte finns något utrymme värderingsmässigt att ta hänsyn till betalningsförmåga eller ännu ej avtalade ändringar i kreditavtalen när finansiella skulder ska värderas vid tillämpning av K3 kapitel 11. En pågående ackordsförhandling påverkar således inte värderingen av det befintliga avtalet förrän avtalet ändras. "Nedskrivning" av sådana skulder helt eller delvis blir följaktligen bortbokningar och styrs av reglerna för när en skuld inte ska redovisas.

Vid tillämpning av kapitel 12 faller möjligheten att tillämpa de allmänna principerna i kapitel 2 bort och för vissa skulder tillkommer värdering till verkligt värde. För skulder som ska värderas till upplupet anskaffningsvärde blir slutsatsen densamma som vid tillämpning av kapitel 11. För skulder som ska värderas till verkligt värde kan en osäkerhet avseende betalningsskyldigheten få en effekt på skuldens verkliga värde och därmed redovisat värde i balansräkningen per balansdagen.

Bortbokning av finansiella skulder

Villkoren för bortbokning av finansiella skulder regleras i K3 punkt 11.35. I punkten anges att företag inte längre får redovisa en finansiell skuld helt eller delvis när den avtalade förpliktelsen fullgjorts eller upphört. Formulering i punkten skiljer sig från såväl IFRS 9 som IFRS for SME som i stället beskriver att en skuld inte får tas bort förrän den avtalade förpliktelsen fullgörs, annulleras eller löper ut. Skillnaden i formulering kommenteras inte i K3 och vår bedömning är därför att någon skillnad i innebörd inte avsetts av Bokföringsnämnden¹. Därav följer att en skuld inte kan bokas bort helt eller delvis förrän den avtalade förpliktelsen fullgjorts, vilket normalt sett sker via betalning, eller upphört, till exempel att avtalet upphört genom omförhandling.

Om en ackordsuppgörelse träffas efter balansdagen upphör eller ändras avtalet först efter balansdagen och villkoren för bortbokning är uppfyllda först efter balansdagen. Något stöd för att boka bort en skuld helt eller delvis på balansdagen i en sådan situation finns därför inte i K3s regler för bortbokning av finansiella skulder.

Regleringen av bortbokning av finansiella skulder vid tillämpning av kapitel 12 är densamma som vid tillämpning av kapitel 11. Slutsatsen blir därför densamma oavsett vilket kapitel som tillämpas för de finansiella instrumenten.

Händelser efter balansdagen

Av kommentaren till punkt 32.2 i K3 *Kapitel 32 – Händelser efter balansdagen* framgår att händelser efter balansdagen kan vara av två slag. Dels sådana händelser som bekräftar förhållanden som förelåg

på balansdagen dels sådana händelser som indikerar förhållanden som uppstått efter balansdagen.

Händelser efter balansdagen men före upprättandet av de finansiella rapporterna som bekräftar förhållanden som förelåg på balansdagen ska beaktas när belopp och poster i de finansiella rapporterna fastställs. I kommentaren till K3 punkt 32.3 ges ett antal exempel på händelser efter balansdagen som ska beaktas. Samtliga exempel förutom exemplet avseende bedrägeri eller fel avser justering på grund av osäkerhet i värdering. Något exempel där en avtalsändring ska beaktas finns inte i kommentaren. Däremot anges att en fordran som uppstår genom ett domstolsavgörande efter balansdagen är en eventualtillgång på balansdagen, underförstått att processen är i gång vid balansdagstidpunkten, och således inte får redovisas som en tillgång i balansräkningen på balansdagen. Detta är ett uttryck för att finansiella avtal eller avtalsändringar redovisas först när de har ingåtts.

Vår slutsats är att ett laga kraftvunnet fastställande av en rekonstruktionsplan, och därmed ackordsuppgörelse, efter balansdagen innebär att skuldavtalen ändras först efter balansdagen. Som redogjorts för ovan i avsnittet om värdering av finansiella skulder finns inget utrymme i ÅRL eller K3 kapitel 11 för värdejustering av skulder på grund av osäkerhet i vad som slutligen kommer att betalas. Såvida det inte finns osäkerhet i själva avtalsvillkoren, vilket vi förutsätter att det inte gör, existerar det alltså ur ett redovisningsperspektiv ingen osäkerhet som kan bekräftas genom händelser efter balansdagen. Någon justering av gäldenärföretagets skulder på grund av ackordsuppgörelse efter balansdagen kan därför inte göras med hänvisning till reglerna i ÅRL och K3 om händelser efter balansdagen.

Slutsatsen blir densamma vid tillämpning av kapitel 12 för de finansiella instrumenten. För skulder som värderas till verkligt värde påverkas det verkliga värdet bland annat av den osäkerhet som föreligger beträffande betalningsskyldigheten som föreligger per balansdagen. Händelser efter balansdagen kan påverka verkligt värde efter balansdagen men inte redovisat värde på balansdagen.

Sammanfattande slutsats

Efter analys av regleringen i ÅRL och K3 avseende värdering och bortbokning av finansiella skulder samt effekter av händelser efter balansdagen är det vår sammanfattande slutsats att nedskrivning av finansiell skuld i balansräkningen med positiv effekt i resultaträkningen genom ackordsuppgörelser efter balansdagen inte ska beaktas när

skuldbeloppen i balansräkningen per balansdagen fastställs. Vår bedömning är att skuldbeloppen påverkas först per den dag då fastställandet av den rekonstruktionsplan som innehåller ackordsuppgörelsen vinner laga kraft. Vår slutsats avser tillämpning av ÅRL och K3s kapitel 11 och kapitel 12 för finansiella instrument. Vid tillämpning av kapitel 12 kan en osäkerhet avseende betalningsskyldigheten, för det fall den föreligger på balansdagen, påverka verkligt värde och därmed redovisat värde på de skulder som ska redovisas till verkligt värde. Själva ackordsuppgörelsen, som sker efter balansdagen, har emellertid ingen effekt på redovisat värde även om skulden ska värderas till verkligt värde.

Vi noterar också att föregångaren till Revisorsinspektionen, Revisorsnämnden, kommit till samma slutsats genom hänvisning till ÅRL och försiktighetsprincipen.²

PERNILLA LUNDQVIST

Redovisningsspecialist på EY och ordförande i FAR:s operativa grupp Finansiell rapportering – Redovisning.

CLAES JANZON

Redovisningsspecialist på PwC och vice ordförande i FAR:s operativa grupp Finansiell rapportering – Redovisning.

CONNY LYSÉR

Redovisningsspecialist på KPMG och ledamot i FAR:s operativa grupp Finansiell rapportering – Redovisning.

Fotnoter

1) FAR har föreslagit ändrad lydelse i sitt svar på remissen Förslag till ändringar i Bokföringsnämndens allmänna råd och vägledning om årsredovisning och koncernredovisning (K3), Dnr 2023:34.

2) Disciplinärende D 13 Dnr 2012-660 samt disciplinärende D 15 Dnr 2014-658.